

**Mezőberényi Petőfi Sándor
Evangélikus Gimnázium,
Kollégium és Általános Iskola**
5650 Mezőberény Petőfi Sándor út 13-15.
OM: 028375
Tel: (70)400-2446
web: <https://psgsuli.hu>

NÉMET NEMZETISÉGI NÉPISMERET HELYI TANTERV

**Hagyományos nyelvoktató forma
Kétnyelvű nemzetiségi oktatási forma**

9-12. évfolyam

Készült a 2020. évi NAT-hoz illeszkedő „A német nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei”, „A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve”, és a „Német nemzetiségi nevelés-oktatás” irányelvei alapján.

Érvényes 2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben

Időkeret, óraszámok:

	9.	10.	11.	12.
Hagyományos nyelvoktató	1	1	1	1
Kétnyelvű nemzetiségi	1	1	2	2

A szabadon felhasználható órák tartalmi elemei

- Egyházi tartalmak
- Témahét
- Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés
- Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően
- Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában

Bevezető ¹

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

¹ A bevezető szöveg a Lovassy László Gimnázium Német nemzetiségi népismeret helyi tanterve (2012) alapján készült. <http://web.lovassy.hu/> (utolsó megtekintés: 2020.06.29.)

A tantárgy sajátosságából, hogy a család érték- és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia, adódnak a célok és feladatok is.

A német nemzetiségi iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról.

A tanulók legyenek tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek.

A német népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A német népismeret tantárgy feladata – identitás- és értékközvetítés – hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (Freiarbeit, állomásokon való tanulás, műhelytanítás, múzeumpedagógiai foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

A tantárgy a kulcskompetenciák fejlesztése során eléri, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására.

A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium és Általános Iskola, német nemzetiségi osztályaiban törekszünk arra,

a) hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és kisebbségkép,

b) hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.

Fontos, hogy a tanulók képessé váljanak a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A tananyag egyes részleteinek differenciált, csoport-munkában való feldolgozása, a megszerzett információk megbeszélése az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei.

c) A munkaközösség célja és feladata, hogy a tanulókat felkészítse a középszintű érettségire, megismertesse a vizsga követelményeit. Ismertesse meg a tantárgyhoz kapcsolódó szakkifejezéseket, legyen képes ezek megfelelő alkalmazására. Mivel az érettségi vizsga követelménye egy projekt munka elkészítése, ezért nagy hangsúlyt fektetünk mindegyik évfolyamon a tananyag projektorientált feldolgozására, és az ehhez kapcsolódó technikák és módszerek megismerésére, és adekvát alkalmazására.

A tantárgy érettségi vizsga leírását és követelményeit a 40/2002. (V.24.) OM. rendelet tartalmazza.²

² A kétnyelvű német nemzetiségi oktatási formában tanuló osztályokban gyakori, hogy a Népismeret érettségi tárgynak választják.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

Kommunikációs kompetenciák területén belül az **anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció** egyenrangú kompetenciát jelent. Tekintettel arra, hogy a tanulók otthonról hozott anyanyelvi ismeretei különbözőek, szükségszerű mindkét terület egyenrangú fejlesztése.

Mindkettő magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Feltételezi a szókincsnek és a funkcionális nyelvtannak, valamint a szóbeli interakciók főbb típusainak és a nyelvi stílusoknak az ismeretét. Fontos a társadalmi hagyományoknak, valamint a nyelvek kulturális vonatkozásainak és változatosságának az ismerete is.

A szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is.

A pozitív attitűd magában foglalja a kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvést, az esztétikai minőség tiszteletét és mások megismerésének az igényét. Ehhez ismernünk kell a nyelv másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét, a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot

A tanulás kompetenciái hatékony, azaz a hatékony és önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy az egyén ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatást/támogatást.

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, valamint az IST-eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek, elsajátítása, feldolgozása és beépítése. A hatékony és önálló tanulás további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. Az egyénnek képesnek kell lennie a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.

A pozitív attitűd, tanulási iránti motivációt feltételez, folyamatos fenntartásához elengedhetetlen, hogy korábbi tanulási és élettapasztalatainkat felhasználjuk, új tanulási

lehetőségeket kutassunk fel, és a tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazzuk.

Kiegészítő feladataink a következők:

- **digitális kompetencia**
- **személyes és társas kompetencia**
- **munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia**
- **esztétikai- művészeti tudatosság és kifejezőképesség**

A **digitális kompetencia** felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül. Élni kell a tananyag feldolgozásakor az interaktív tábla és a multimédiás termék adta lehetőségekkel.

A **személyes és társas kompetenciák** felölelik a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

A **munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia** segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

A pozitív attitűdöt a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Feltételezi a célok elérését segítő motivációt és elhatározottságot, legyenek azok személyes, másokkal közös és/vagy munkával kapcsolatos célok vagy törekvések.

A **kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciája** magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is. Idetartozik Európa (az európai országok, nemzetek és kisebbségek) kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése.

A kisebbségi népismeret általános témakörei:

a) A kisebbségi nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája

- nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat,
- vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet),
- ének-, zenei és tánckultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék),
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
- szociológiai és település-földrajzi ismeretek.

Ezen témakörök elsajátításában nagy szerepet játszanak a művészetek (ének, rajz, média, tánc és dráma), a magyar nyelv és irodalom és a német nyelv és irodalom tantárgy.

b) A kisebbség történelemalakító és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- a kisebbség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országok történelmének, irodalmának korszakai; az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza,
- oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor,
- a kisebbségek más országokban élő csoportjai.

A fenti témakörök elsajátításához szükséges ismeretek jelentős részét, irodalom és nyelvórákon, a történelem és a földrajz keretén belül szerzik meg diákjaink.

c) Kisebbségi és állampolgári jogok

- a kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer,
- a kisebbségek intézményrendszere,
- nemzetközi kapcsolatok.

Az irányelvek által megfogalmazott fenti egységek elsajátításában nagy szerepet játszik a történelem tantárgy.

Belső kapcsolatok:

A népismeret tantárgy jellegénél fogva kapcsolódik a különböző műveltségterületekhez: *Magyar nyelv és irodalom, Történelem és állampolgári ismeretek, Etika/hit és erkölcstan, Természettudomány és földrajz, Művészetek, Technológia*

Külső kapcsolatok

A német nemzetiségi népismeret jellegénél fogva sok külső kapcsolatot igénylő tantárgy. A tananyag könnyebb elsajátítása, a sikeres beiskolázás érdekében nagyon sok szervezettel, intézménnyel tartunk fenn kapcsolatot.

- A város és a megye német nemzetiségi oktatást folytató intézményeivel (Gyula, Gyomaendrőd, Almáskamrás, Elek, Vésztő)
- A nemzetiségi oktatást folytató középiskolákkal. Ezen belül továbbképzéseket, tapasztalatcseréket közös rendezvényeket bonyolítunk le. Közös véleményt alakítunk ki egyes oktatáspolitikai kérdésekben.
- A nemzetiségi önkormányzatokkal, helyi, regionális és országos szinten
- A város és a környék falvainak lakosaival, szervezeteivel egy-egy projektnap kapcsán.
- A különböző közművelődési és kulturális intézményekkel (levéltár, múzeum, színházak).
- Az iskola német nyelvű testvériskolaival (Gronau, Lingen)

A tananyag ciklikus elrendezése lehetővé teszi, hogy ha egyik évben valami oknál fogva kevesebb hangsúly esik egy témára, azt a következőben pótolhatjuk. A kétéves felosztás ugyanúgy jelenik meg éves szinten is. A témakörön belüli mozgást a tanmenetben rögzítjük.

A kevesebb órászámmal rendelkező hagyományos nyelvoktató forma esetén is érintünk minden témát, de természetesen nem olyan mélyen és mennyiségben, mint az érettségire felkészítő kétnyelvű nemzetiségi programban.

A tankönyvek kiválasztásának elvei:

Helyi tantervünk szabad kezet ad a pedagógusoknak, vagyis az adott évfolyamon oktató nyelvtanárookra bízva, hogy a tankönyvjegyzékben szereplő nyelvkönyvek közül a megítélésük szerinti legmegfelelőbbet válasszák, mérlegelve a diákok életkori, érdeklődési sajátosságait és nyelvi szintjét.

Javasolt tankönyv: *Frey Mária: Ohne Vergangenheit keine Zukunft (Textsammlung, Arbeitsbuch)*

A tanulók értékelése

Az értékelésnek a nyelvtanulás teljes időtartama alatt az a legalapvetőbb funkciója, hogy motiválja a tanulót az idegen nyelv tanulásában. Ezért a visszajelzés is minden évfolyamon elsősorban pozitív, a kevésbé sikeres, javításra szoruló fejlesztések csak a pozitívumokhoz képest kaphatnak hangsúlyt. A tanuló maga is egyre inkább képessé válik saját eredményeinek, eredményességének értékelésére mind a tanóra, mind a tanórán kívül folytatott idegennyelvi kommunikáció során.

Visszajelzés a tanulónak (és a szülőnek), hogy melyek az erős és gyenge pontjai, milyen attitűd jellemzi a nyelvtanuláshoz való viszonyát, honnan meríthet bátorítást, önbizalmat, illetve hová kell még energiát befektetnie.

Az intézmény értékelési rendszere megtalálható a Pedagógiai Program III.7. Az iskola értékelési és vizsgarendszere fejezetében.

9–10. évfolyam

Az egymással összefüggő képzési tartalmak a tanulókat egyre inkább arra ösztönzik, hogy összefüggéseket felismerjenek, értelmezzenek és komplexitásukban alkalmazzanak. A forráselemzésen és saját kutatómunkán alapuló önálló tanulás az általános műveltséget fejleszti. Tájékozódnak térben és időben, képesek vitában való részvételre.

Témakörök, óraszámok:

Témakör	9. évfolyam	10. évfolyam
Személyes életvitel, szociális kapcsolatok	4	4
Személyes életvitel, Társadalmi trendek, divatirányzatok	4	4
Iskola, képzés és hivatás-iskola és tanítás	3	2(+1)
Iskola, képzés és hivatás. Képzési utak és munkavállalás	4	4
Gazdasági, technikai környezet- Topográfiai tájékozódás	1(+3)	1(+3)
Társadalmi élet- Élet a faluban	4	4
Társadalmi élet-Lokális és globális étkezési kultúra	3	3
Társadalmi élet-Ünnepek és ünnepnapok	3	3
Kulturális élet: média-irodalom	2	2
Politika és társadalom- Vándorlás és migráció	3	3
	34	34

9. évfolyam

Témakör	Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A múlt és a jelen, az életmód kérdéseire kapcsolódó mérlegelő szemlélet fejlődése.</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulóknak alakuljon ki az igény az identitás kialakítására, vállalására.</p> <p>Alakuljon ki a másság megértése és elfogadása.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.</p> <p>Az írott és elektronikus média alapvető használata projektmunkák elkészítéséhez.</p> <p>Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről.</p> <p>Család értékrendje, normarendszer a múltban.</p> <p>A témához kapcsolódó közmondások, szólások.</p> <p>életbölcseiségek.</p>		
Fogalmak	Értékek, értékrend, generáció, hierarchia.	
Javasolt tevékenységek	<p>Életbölcseiség, közmondások gyűjtése, azok csoportosítása.</p> <p>Falvédőkön szereplő életbölcseiségek kreatív feldolgozása.</p> <p>Falvédők szövegének és motívumainak aktualizálása.</p> <p>Graffiti készítése életbölcseiségekből.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p>	

Témakör	Személyes életvitel–Társadalmi trendek, divatirányzatok	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi német népviseletének ismerete. (A megyében élő németek népviseletének jellegzetességei, mezőberényi népviselet.) A népviselet megváltozott szerepének felismertetése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. A tanulók ismerjenek és alkalmazzanak különböző prezentációs formákat. Ismerkedjenek a projektkészítés lépéseivel és a korrekt forrásmegadás formájával. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. Rövidebb projektmunkák bemutatása írásban és szóban. Az írott és elektronikus média alapvető használata projektmunkák elkészítéséhez. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Népviselet korosztály és nem szerint.(Egy részük: pl. gyermek, női) Hajviselet, lábbeli, kiegészítők. A népviselet gondozása: keményítés, tárolás. Népviselet területenként jellemzői.</p>		
Fogalmak	Népviselet, népies viselet, autentikus, átörökítés, újjáélesztés, aktualizálás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Projekt. Képgaléria. Folyamatábra. Film készítése a keményítés folyamatáról. (Vagy más folyamatról) Motívumok modernizálása. Beöltözés, divatbemutató kommentálással. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=1&tid=1&exhibition_view Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p>	
Témakör	Iskola, képzés és hivatás–iskola és tanítás	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Az iskola régen és ma tárgykörében ismeretek bővítése. (Helyi emlékek) A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p>	

	Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Iskola régen és ma. A magyarországi német iskolarendszer fejlődése, változása. Fraktúra.</p>	
Fogalmak	Elemi iskola, végzettség, nevelési módszer, rendszer.
Javasolt tevékenységek	<p>Szöveg információinak táblázatos összefoglalása. Kérdéssor összeállítása interjúhoz. Dominó: Iskola régen és ma. Transzformáció: fraktúra- irodalmi német nyelv. Névjegykártya készítése fraktúrában. Iskolamúzeum látogatása. Kiállítás berendezése, vezető szöveg megfogalmazása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–Képzési utak és munkavállalás	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>Szaktudás elsajátításának gyakorlata, Mezőberényre jellemző foglalkozások régen. A pályaválasztás meghatározó elemeinek megismerése és összehasonlítása a mai helyzettel. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A mesterség tanulásának lépései.</p>		

Mesterségek: felhasznált nyersanyag, alkalmazott tevékenység és munkaeszköz, végtermék. Kötelezettségek és korlátok a szakmaválasztásnál.	
Fogalmak	Szakma, tanuló, legény, mester, mesterlevél, tipikus.
Javasolt tevékenységek	Autentikus fotók (www.museumdigital.hu) megtekintése Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Topográfiai tájékozódás	Javasolt óraszám: 1(+3)
Tanulási eredmények	A németek településtörténete topográfiai vonatkozásainak elsajátítása. Honnan érkeztek a berényi németek? Térbeli és időbeli tájékozódás fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A betelepülő németek útvonalának ismerete az óhazától Magyarorszáig. Németek által lakott területek a betelepítéskor és ma.		
Fogalmak	Gyülekezési hely, Ulmer Schachtel, útvonal, letelepedés.	
Javasolt tevékenységek	Térképjelek értelmezése. Vaktérkép kiegészítése. Ulmer Schachtel makett készítése.(vagy rajz) A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.	

Témakör	Társadalmi élet–Élet a faluban	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	A falu településszerkezete és a földrajzi adottságai közötti összefüggések felismerése, valamint kihatásuk a gazdasági körülményekre. Az építkezés mechanizmusának és anyagainak megismerése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.		

<p>A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A magyarországi német falu. A falu elhelyezkedése. Településformák és jellemzőik. A parasztház és annak építési módja. Dülőnevek és a kialakulásukhoz vezető, hozzájuk fűződő történetek. Útszéli keresztek, képoszlopok és történetük.</p>	
Fogalmak	<p>Utcás, völgyes és sakktábla alaprajzú falu, paraszti gazdálkodás, polgárosodás, hivatalos és ragadványnév, monda, legenda.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Német településnevek feltüntetése megyetérképen. Információk csoportosítása alakzatokba. Képleírás. Információk hozzárendelése címszavakhoz. Kakuktktojás. Alaprajz kiegészítése. TOTO összeállítása a témához. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view Útszéli keresztek és történetük felderítése interjúk segítségével. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Társadalmi élet–Lokális és globális étkezési kultúra	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A régi és mai étkezési szokások jellemzése, régi ételek a modern konyhában, „átmentett” főzési szokások. <u>Helyi sváb ételek</u> A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Étkezési szokások jellemzői.</p>		

Konyha és berendezési tárgyai, használati eszközök. Savanyítás. Hagyományos ételek a modern konyhában.	
Fogalmak	Szénhidrát, zsír, zöldség, tűzhely, gépek, kézi eszköz, savanyítás, befőzés.
Javasolt tevékenységek	Egyéni és csoportos projektek kivitelezése. Egyéni gyűjtőmunka megadott szempontok alapján, tematikus kiállítás rendezése. Hiányos vázlat kiegészítése információs szöveg alapján. Receptek lépéseinek helyes sorrendbe helyezése. Kelttésztafajták jellemzőinek csoportosítása megadott süteményekhez. Savanyítás (vagy más) folyamatának lépései fotók, rajzok alapján. Szókereső. Összetett szavak képzése során konyhai eszközök megnevezéséhez jutni.(A lehetőségekhez igazítva) Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések párosítása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Összefüggések felismerése a hagyományok jellege, lényege és eredete között (advent, karácsony, húsvét, farsang, fonó). A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével.</p> <p>Az egyházi év ünnepei: bibliai háttér, szokásrendszer. Karácsony. Húsvét. Úrnapja.</p>		
Fogalmak	Bibliai háttér, társadalmi élet, házi oltár, néphit.	
Javasolt tevékenységek	<p>Egyházi év sematikus ábráján az ünnepek jelölése a megfelelő liturgiai színekkel. Katolikus és evangélikus egyházi év ünnepeinek táblázatos összehasonlítása. A bibliai háttér alapján az ünnepre és a dátumra következtetni. Az egyházi év képes naptárját összeállítani.</p>	

	Kész projektleírás alapján a projekt lépéseinek meghatározása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.
--	---

Témakör	Kulturális élet, média–Irodalom	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése; szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Az identitás fejlesztése. A tanulók ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát saját maguk és népcsoportjuk számára. Alakuljon ki a másság megértése és elfogadása. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójuk értelmezése. Magyarországi német szerzők lírai és epikai művei témák szerint: haza, nyelvhasználat. http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf</p>		
Fogalmak	Cím, tartalom, mondanivaló, identitás.	
Javasolt tevékenységek	Kreatív írás. Író- olvasó találkozó.(Lehetőség szerint) Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Egy magyarországi német író, költő életútjának munkásságának bemutatása.(9. vagy 10. osztályvan) Körözőlevél. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.	

Témakör	Politika és társadalom–Vándorlás és migráció	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	A magyar-német kapcsolatok formáinak rendszerezése a kora középkortól a 18. századig. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. Önálló vélemény megfogalmazása a nemzetiség sorsfordulóival kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p>		

<p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Korai magyar német kapcsolatok (11–12. század). Városok, polgárok, bányászok a 14–15. században.</p>	
Fogalmak	Uralkodó, betelepítési politika, tudatosság, gazdasági és politikai összefüggés.
Javasolt tevékenységek	Történelmi események elhelyezése időszalagon. Ismeretek összefoglalása KMHMHMM- módszer segítségével. Ígéretek és nehézségek ütköztetése Állomásokon történő tanulás. Önálló kutatómunka: betelepítési emlékművek az országban. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.

10. osztály

Témakör	Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A múlt és a jelen, az életmód kérdéseire kapcsolódó mérlegelő szemlélet fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulóknak alakuljon ki az igény az identitás kialakítására, vállalására. Alakuljon ki a másság megértése és elfogadása. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. Az írott és elektronikus média alapvető használata projektmunkák elkészítéséhez. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. Család értékrendje, normarendszer a múltban. A témához kapcsolódó közmondások, szólások. életbölcseiségek.</p>		
Fogalmak	Értékek, értékrend, generáció, hierarchia.	
Javasolt tevékenységek	<p>Életbölcseiség, közmondások gyűjtése, azok csoportosítása. Falvédőkön szereplő életbölcseiségek további kreatív feldolgozása. Falvédők szövegének és motívumainak aktualizálása. Graffiti készítése életbölcseiségekből. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p>	

Témakör	Személyes életvitel–Társadalmi trendek, divatirányzatok	Javasolt óraszám: 4
Tanulási	A magyarországi német népviseletének ismerete.(Mélyítés, bővítés)	

eredmények	A népviselet megváltozott szerepének felismertetése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>A tanulók ismerjenek és alkalmazzanak különböző prezentációs formákat.</p> <p>Ismerkedjenek a projektkészítés lépéseivel és a korrekt forrásmegadás formájával.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.</p> <p>A nyelvjárási szókincs irányított bővítése.</p> <p>Projekt munkák bemutatása írásban és szóban.(Lehetőség szerint)</p> <p>Az írott és elektronikus média alapvető használata projekt munkák elkészítéséhez.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információ tartalmának megnevezése.</p> <p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Népviselet korosztály és nem szerint.</p> <p>Hajviselet, lábbeli, kiegészítők.</p> <p>A népviselet gondozása: keményítés, tárolás.</p> <p>Népviselet területenként jellemzői.</p>	
Fogalmak	Népviselet, népies viselet, autentikus, átörökítés, újjáélesztés, aktualizálás.

Javasolt tevékenységek	<p>Projekt.</p> <p>Képgaléria.</p> <p>Folyamatábra.</p> <p>Film készítése a keményítés folyamatáról. (Vagy más témáról)</p> <p>Motívumok modernizálása.</p> <p>Beöltözés, divatbemutató kommentálással.</p> <p>Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában:</p> <p>https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=1&tid=1&exhibition_view</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p>
-------------------------------	---

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–iskola és tanítás	Javasolt óraszám: 2(+1)
Tanulási eredmények	<p>Az iskola régen és ma tárgykörében ismeretek bővítése.</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai</p>		

<p>prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Iskola régen és ma. A magyarországi német iskolarendszer fejlődése, változása. Fraktúra.</p>	
Fogalmak	Elemi iskola, végzettség, nevelési módszer, rendszer.
Javasolt tevékenységek	<p>Szöveg információinca táblázatos összefoglalása. Kérdéssor összeállítása interjúhoz. Dominó: Iskola régen és ma. Transzformáció: fraktúra- irodalmi német nyelv. Névjegykártya készítése fraktúrában. Iskolamúzeum látogatása. Kiállítás berendezése, vezető szöveg megfogalmazása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.</p>

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–Képzési utak és munkavállalás	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>Szaktmák elsajátításának gyakorlata, jellemző foglalkozások régen. A pályaválasztás meghatározó elemeinek megismerése és összehasonlítottatása a mai helyzettel. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A mesterség tanulásának lépései. Mesterségek: felhasznált nyersanyag, alkalmazott tevékenység és munkaeszköz, végtermék. Kötelezettségek és korlátok a szakmaválasztásnál.</p>		
Fogalmak	Szakma, tanuló, legény, mester, mesterlevél, tipikus.	
Javasolt tevékenységek	<p>Mesterlevelek értelmezése. Mesterségek alkalmassági tesztjét összeállítani. (Rajzos kritériumlista) Felmérés, diagram készítése a tanulók családneveivel, amelyek</p>	

	<p>megegyeznek mesterség-elnevezésekkel. Autentikus fotók (www.museumdigital.hu) segítségével power point készítése mesterségek szerszámairól, termékeiről. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>
--	---

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Topográfiai tájékozódás	Javasolt óraszám: 1(+3)
Tanulási eredmények	<p>A németiség településtörténete topográfiai vonatkozásainak elsajátítása. Térbeli és időbeli tájékozódás fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A betelepülő németek útvonalának ismerete az óhazától Magyarorszáig. Németek által lakott területek a betelepítéskor és ma.</p>		
Fogalmak	Gyülekezési hely, Ulmer Schachtel, útvonal, letelepedés.	
Javasolt tevékenységek	<p>Térképjelek értelmezése. Vaktérkép kiegészítése. Ulmer Schachtel makett készítése. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Témakör	Társadalmi élet–Élet a faluban	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A falu településszerkezete és a földrajzi adottságai közötti összefüggések felismerése, valamint kihatásuk a gazdasági körülményekre. Az építkezés mechanizmusának és anyagainak megismerése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p>		

<p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A magyarországi német falu. A falu elhelyezkedése. Településformák és jellemzőik. A parasztház és annak építési módja. Dűlőnevek és a kialakulásukhoz vezető, hozzájuk fűződő történetek. Útszéli keresztek, képoszlopok és történetük.</p>	
Fogalmak	<p>Útcás, völgyes és sakktábla alaprajzú falu, paraszti gazdálkodás, polgárosodás, hivatalos és ragadványnév, monda, legenda.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Német településnevek feltüntetése megyetérképen. Információk csoportosítása alakzatokba. Képleírás. Információk hozzárendelése címszavakhoz. Kakukktojás. Alaprajz kiegészítése. TOTO összeállítása a témához. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view Dűlőnevek és eredetük kutatómunka alapján. Útszéli keresztek és történetük felderítése interjúk segítségével. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Társadalmi élet–Lokális és globális étkezési kultúra	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A régi és mai étkezési szokások jellemzése, régi ételek a modern konyhában, „átmentett” főzési szokások. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvőközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Étkezési szokások jellemzői. Konyha és berendezési tárgyai, használati eszközök.</p>		

Savanyítás. Hagyományos ételek a modern konyhában.	
Fogalmak	Szénhidrát, zsír, zöldség, tűzhely, gépek, kézi eszköz, savanyítás, befőzés.
Javasolt tevékenységek	Egyéni és csoportos projektek kivitelezése. Egyéni gyűjtőmunka megadott szempontok alapján, tematikus kiállítás rendezése. Hiányos vázlat kiegészítése információs szöveg alapján. Receptek lépéseinek helyes sorrendben helyezése. Kelttésztafajták jellemzőinek csoportosítása megadott süteményekhez. Savanyítás folyamatának lépései fotók, rajzok alapján. Szókereső. Összetett szavak képzése során konyhai eszközök megnevezéséhez jutni. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések párosítása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Összefüggések felismerése a hagyományok jellege, lényege és eredete között (advent, karácsony, húsvét, farsang, fonó). A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével.</p> <p>Az egyházi év ünnepei: bibliai háttér, szokásrendszer. Karácsony Húsvét. Úrnapja.</p>		
Fogalmak	Bibliai háttér, társadalmi élet, házi oltár, néphit.	
Javasolt tevékenységek	<p>Egyházi év sematikus ábráján az ünnepek jelölése a megfelelő liturgiai színekkel. Katolikus és evangélikus egyházi év ünnepeinek táblázatos összehasonlítása. A bibliai háttér alapján az ünnepre és a dátumra következtetni. Az egyházi év képes naptárját összeállítani. Kész projektleírás alapján a projekt lépéseinek meghatározása.</p>	

	Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.
--	---

Témakör	Kulturális élet, média–Irodalom	Javasolt óraszám: 2
Tanulási eredmények	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése; szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Az identitás fejlesztése. A tanulók ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát saját maguk és népcsoportjuk számára. Alakuljon ki a másság megértése és elfogadása. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójuk értelmezése. Magyarországi német szerzők lírai és epikai művei témák szerint: haza, nyelvhasználat. http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf</p>		
Fogalmak	Cím, tartalom, mondanivaló, identitás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Kreatív írás. Író- olvasó találkozó. Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Egy magyarországi német író, költő életútjának munkásságának bemutatása. Körözőlevél. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.</p>	

Témakör	Politika és társadalom–Vándorlás és migráció	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	A magyar-német kapcsolatok formáinak rendszerezése a kora középkortól a 18. századig. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. Önálló vélemény megfogalmazása a nemzetiség sorsfordulóival kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően.</p>		

Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Korai magyar német kapcsolatok (11–12. század). Városok, polgárok, bányászok a 14–15. században. Betelepítés a 18. században.	
Fogalmak	Uralkodó, betelepítési politika, tudatosság, gazdasági és politikai összefüggés.
Javasolt tevékenységek	Történelmi események elhelyezése időszalagon. Ismeretek összefoglalása KMHMHMM- módszer segítségével. Ígéreteket és nehézségeket ütköztetése Allomásokon történő tanulás. Önálló kutatómunka: betelepítési emlékművek az országban. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.

11–12. évfolyam

E két évfolyam az eddig nyert ismeretek elmélyítésére, rendszerezésére szolgál. A tanulók jó kommunikációs képességgel és differenciált nyelvi eszközökkel fejezik ki mondanivalójukat. A szakasz célja, hogy a tanulók elérkezzenek a hovatartozás tudatos vállalásának szintjére, rendelkezzenek a konfliktuskezelés és problémamegoldás képességével.

Témakörök, óraszámok:

Témakör	11. évfolyam	12. évfolyam
Társadalmi élet-Integráció és identitás	1	0(+1)(+1)
Társadalmi élet-változó hagyományok	4	4(+4)
Gazdasági, technikai környezet-Társadalmi formák változása	4(+4)	3(+3)
Politika és társadalom-Nemzetiségpolitika	5(+5)	5(+5)
Politika és társadalom- vándorlás és migráció	4(+5)	4(+4)
Kulturális élet és média-A média társadalmi hatása	1(+2)(+4)	1(+3)(+4)
Kulturális élet, média-Irodalom	2(+3)(+4)	2(+3)
A német nyelv- A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	4(+4)	3(+2)
Projektmunka	4(+4)	4(+4)
	68	60

11.évfolyam

Témakör	Társadalmi élet–Integráció és identitás	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	Az identitás fogalmának értelmezése és megjelenési formáinak megismertetése. Az identitástudat erősítése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. A tanulók ismerjék a nyelvtudásban és a népcsoporthoz való tartozásban rejlő lehetőségeket és ezzel kapcsolatos kötelességeiket. Nemzetiségi témákról folyó beszélgetésben való aktív részvétel. Interjúkészítés aktuális kérdésekről. Magyarországi német sztereotípiák. Tanulók identitásképe.		
Fogalmak	Azonosulás, elhatárolódás, tolerancia, konfliktus, konfliktuskezelés.	
Javasolt tevékenységek	Az „identitás” fogalmának értelmezése szakirodalom alapján. Beszélgetés a tanulókkal hovatartozásukról. Nemzetiségi hitvallás megfogalmazása. Kérdőív összeállítása és felmérés készítése a leggyakrabban sztereotípiákhoz. Comic készítése a magyarországi német sztereotípiákról. A témában megadott szempontok alapján interjú készítése. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.	

Témakör	Társadalmi élet–Változó hagyományok	Javasolt óraszám: 4
Tanulási eredmények	Az emberi élet fordulópontjaihoz kötődő hagyományok (születés, lakodalom) és a vele kapcsolatos népszokások háttérének feltárása. Népi hiedelemvilág az emberi élet fordulópontjain. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség az életmód témaköreinek kérdéseiben. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. A tanulók dolgozzanak fel egy szabadon választott témát önálló projekt formájában. Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. Az emberi élet állomásaihoz kapcsolódó szokások. Hiedelemvilág: születés, lakodalom, halál, egyházi év, paraszti év. Revitalizáció lehetőségei, formái.		

Fogalmak	Rontás, rontás elhárítása, jövendölés.
Javasolt tevékenységek	<p>Időjósoló naptár összeállítása. Időjósolások csoportosítása gabonához, szénához, borhoz. Rajzos gazdasági határidőnapló értelmezése. Időjósoló – cartoon rajzolása. Napló vezetése javasasszony tevékenységéről. Önállóan interjúk készítése és feldolgozása. Népszokások és hiedelmek dramatizálása kiscsoportokban. A témában megadott szempontok alapján interjú készítése. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyagok feldolgozása csoportmunkában. https://hu.museum-digital.de/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=85&tid=85&ver=standalone&exhibition_view= https://www.youtube.com/watch?v=p93PCS-Jfhk&t=115s https://www.youtube.com/watch?v=5KiZDUwanKc&t=21s</p>

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Társadalmi formák változása	Javasolt óraszám: 4(+4)
Tanulási eredmények	<p>Az önellátás és a gazdálkodás szükségszerűségének és összefüggéseinek felismerése. Ok- okozati gondolkodás, elemzőképesség fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. A paraszti év. Nemek szerint munkamegosztás a ház körül és a földeken a négy évszakban. Betakarítás: aratás, Önellátás a családokban ma. A témához kapcsolódó hiedelemvilág. A globalizáció hatása a magyarországi németek hagyományos életformájára.</p>		
Fogalmak	Gazdálkodás, tervezés, piac, értékesítés, értékvesztés, érdek.	
Javasolt tevékenységek	<p>Aratókoszorú készítése. Egyedi szakácskönyv, receptfüzet összeállítása.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

	<p>Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view A népi hiedelemvilág megjelenése a globalizáció korában – kutatómunka.</p>
--	--

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika	Javasolt óraszám: 5(+4)
Tanulási eredmények	<p>A hazai nemzetiségek jogai törvényi háttérének ismerete, annak elemző szemlélete.</p> <p>A hazai németiség nemzetközi kapcsolatainak és szerepének ismerete, elemző bemutatása a múltban és jelenben.</p> <p>Felkészítés a népcsoport jövőképeinek alakításában való tudatos szerepvállalásra.</p> <p>Az ifjúsági szervezetek munkájának megismerése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p> <p>Önálló véleményalkotás.</p> <p>Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség múltjáról és jelenéről, az életmód, a kultúra és a politika témaköreinek vitás kérdéseiben. Az identitás tudatossá válásának fejlesztése.</p> <p>A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai.</p> <p>Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>A népcsoport helyzetének elemzése a történelem során és a mai helyzet kapcsán különböző adatok és ismeretforrások tükrében (népszámlálási adatok, sajtó, internet).</p> <p>A magyarországi németek jogai és kötelezettségei.</p> <p>Érdekképviselet, intézmények, szervezet.</p> <p>Választások.</p> <p>A magyarországi németek külföldi kapcsolatai.</p> <p>Egyesületek, civil szervezetek.</p> <p>Aktuális problémák: asszimiláció, nyelvhasználat, iskolarendszer, népszámlálási adatok.</p>		
Fogalmak	Törvény, autonómia, önkormányzatiság, közgyűlés, ifjúsági közösség, nemzetköziség.	
Javasolt tevékenységek	<p>Választások- domino.</p> <p>Népszámlálási adatok elemzése.</p> <p>Önállóan interjúk készítése és feldolgozása.</p> <p>A témában megadott szempontok alapján interjú készítése.</p> <p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Témakör	Politika és társadalom–Vándorlás és migráció	Javasolt óraszám: 4(+4)
----------------	---	------------------------------------

Tanulási eredmények	<p>A németek kitelepítésének és elhurcolásának történelmi háttere, annak okai és kihatása a népcsoport mai helyzetére: a téma objektív és elemző értékelése. Helytörténeti vonatkozások.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Források elemzése.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p> <p>Önálló véleményalkotás.</p> <p>Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség múltjáról és jelenéről és a politika témaköreinek vitás kérdéseiben.</p> <p>A hazai németiség történelmének és jelenének feldolgozása értelmező forráselemzés során.</p> <p>Szemtanúk tudósításainak értelmezése.</p> <p>Történelmi összefüggések megértése.</p> <p>Az elhurcolás és kitelepítés.</p> <p>Források, történelmi íráskorok elemzése során az ok-okozati viszonyok feltárása.</p> <p>Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>A történelmi sorsfordulókkal és a nemzetiség mai helyzetére vonatkozó ismeretekkel kapcsolatos időbeli tájékozódás.</p> <p>A népcsoport helyzetének elemzése a történelem során és a mai helyzet kapcsán különböző adatok és ismeretforrások tükrében (népszámlálási adatok, sajtó, internet).</p> <p>Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése.</p> <p>A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása.</p>	
Fogalmak	Kitelepítés, elhurcolás, deportálás, vagyonek Kobzása, meghurcolás.
Javasolt tevékenységek	<p>Ok és okozati összefüggések feltárása emberi sorsok bemutatásán keresztül.</p> <p>Kortanúkkal interjúk készítése és feldolgozása.</p> <p>Önálló vélemény érvekkel történő alátámasztása.</p> <p>Naplóírás korhű források alapján.</p> <p>Dokumentumfilmek megtekintése.</p> <p>Kiállítások látogatása.</p> <p>Önálló kutatómunka: Malenkij robot, ill. Kitelepítési emlékművek az országban.</p> <p>Mezőberényi vonatkozások</p>

Témakör	Kulturális élet és média–A média társadalmi hatása	Javasolt óraszám: 1(+2)(+4)
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi német nemzetiség médiában való megjelenési formáinak megismerése.</p> <p>Mérlegelő gondolkodás, médiatudatosság fejlődése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A népcsoport intézményei, azok honlapjairól információk gyűjtése.</p> <p>Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak</p>		

<p>megfelelően. Beszámoló a németiség kulturális és politikai eseményeiről. Interjúkészítés aktuális kérdésekről. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p>	
Fogalmak	Adásidő, nyomtatott sajtó, internetes portál.
Javasolt tevékenységek	<p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Műsor, ill. médiaajánlás összeállítása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. https://www.sulinet.hu/oroksegtar/hu https://hu.museum-digital.org/index.php?t=collection http://lehrpfad.hu/</p>

Témakör	Kulturális élet, média–Irodalom	Javasolt óraszám: 2(+3)(+5)
Tanulási eredmények	<p>Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése. A művek tartalmának párhuzamba állítása a népcsoport sorsfordulóival. Szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. A történelmi sorsfordulókkal és a nemzetiség mai helyzetére vonatkozó ismeretekkel kapcsolatos időbeli tájékozódás. Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően. A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Magyarországi német szerzők lírai és epikai művei témák szerint: haza, nyelvhasználat; a népcsoport sorsfordulópontjai, jövőkép http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf</p>		
Fogalmak	Mondanivaló, identitás, sorsforduló, asszimiláció.	
Javasolt tevékenységek	<p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Magyarországi német irodalom vizsgálata haza, nyelvhasználat, nyelvvesztés, identitás, jövőkép szimbólumok tükrében.(1 db)</p>	

Témakör	Német nyelv–A német nyelv megjelenési	Javasolt óraszám:
----------------	--	--------------------------

	formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	4(+4)
Tanulási eredmények	<p>Nyelvjárás, irodalmi nyelv közötti kapcsolat felismerése, értelmezése. A nyelvi identitás erősödése, írott és hallott szöveg értésének fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A német nyelv megjelenési formái: nyelvjárás és irodalmi nyelv, nyelvhasználat. A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése. A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. A tanulók ismerjék a nyelvtudásban és a népcsoporthoz való tartozásban rejlő lehetőségeket és ezzel kapcsolatos kötelességeiket. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. Összefüggő nyelvjárási szöveg átültetése az irodalmi német nyelvbe irányítással. Nyelvi változatok német nyelvterületeken és azok magyarországi megfelelői. A nyelv szerepe: anyanyelv, kétnyelvűség. A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése. Kétnyelvűség a családban, iskolarendszerben. Nyelvvesztés tematizálása irodalmi művekben.</p>		
Fogalmak	Anyanyelv, másodnyelv, idegen nyelv, irodalmi nyelv, nyelvjárás, nyelvváltozat, kevert nyelvjárás, kiegyenlítődés.	
Javasolt tevékenységek	<p>A nyelvjárások jövőjének kérdéséről beszélgetés: érvek-ellenérvek. A magyarországi német irodalom néhány művének értelmezése az „identitás”, „múlt-jövő” témakörökben. Hallás utáni szövegértés nyelvjárási szövegnél. Nyelvjárási szöveg transzformálása irodalmi nyelvre, néhány sajátosság, nyelvi jelenség magyarázata.</p>	

Témakör	Projektmunka	Javasolt óraszám: 4(+4)
Tanulási eredmények	<p>Önálló projektmunka elkészítése. Önálló projektprezentáció. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően. Egy szabadon választott téma feldolgozása önálló projekt formájában. A projektkészítés lépéseinek elsajátítása, gyakorlása: szabad témaválasztás, projekt-előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás megjelölése, prezentáció. Prezentációs technikák önálló kiválasztása és alkalmazása. Szakirodalom önálló feldolgozása, a jegyzetelés, lényegkiemelés alkalmazása. A szakirodalmi hivatkozások jelölésének alkalmazása.</p>		
Fogalmak	Gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, lényegkiemelés, dokumentálás,	

	prezentáció.
Javasolt tevékenységek	Önálló kutatómunka az érettségi vizsga témakörei kapcsán. Egy szabadon választott téma feldolgozása önálló projekt formájában.

12. évfolyam:

Témakör	Társadalmi élet–Integráció és identitás	Javasolt óraszám: 0(+1)(+1)
Tanulási eredmények	Az identitás fogalmának értelmezése és megjelenési formáinak megismertetése. Az identitástudat erősítése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai.</p> <p>A tanulók ismerjék a nyelvtudásban és a népcsoportához való tartozásban rejlő lehetőségeket és ezzel kapcsolatos kötelelességeiket.</p> <p>Nemzetiségi témákról folyó beszélgetésben való aktív részvétel.</p> <p>Interjúkészítés aktuális kérdésekről.</p> <p>Magyarországi német sztereotípiák.</p> <p>Tanulók identitásképe.</p>		
Fogalmak	Azonosulás, elhatárolódás, tolerancia, konfliktus, konfliktuskezelés.	
Javasolt tevékenységek	<p>Az „identitás” fogalmának értelmezése szakirodalom alapján.</p> <p>Beszélgetés a tanulókkal hovatartozásukról.</p> <p>Nemzetiségi hitvallás megfogalmazása.</p> <p>Kérdőív összeállítása és felmérés készítése a leggyakrabban sztereotípiákhoz.</p> <p>Comic készítése a magyarországi német sztereotípiákról.</p> <p>A témában megadott szempontok alapján interjú készítése.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p>	

Témakör	Társadalmi élet–Változó hagyományok	Javasolt óraszám: 4(+4)
Tanulási eredmények	<p>Az emberi élet fordulópontjaihoz kötődő hagyományok (születés, lakodalom, halál) és a vele kapcsolatos népszokások hátterének feltárása.</p> <p>Népi hiedelemvilág az emberi élet fordulópontjain.</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.		

<p>Önálló véleményalkotás. Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség az életmód témaköreinek kérdéseiben. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. A tanulók dolgozzanak fel egy szabadon választott témát önálló projekt formájában. Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. Az emberi élet állomásaihoz kapcsolódó szokások. Hiedelemvilág: születés, lakodalom, halál, egyházi év, paraszti év. Revitalizáció lehetőségei, formái.</p>	
Fogalmak	Rontás, rontás elhárítása, jövendölés.
Javasolt tevékenységek	<p>Időjósító naptár összeállítása. Időjósítások csoportosítása gabonához, szénához, borhoz. Rajzos gazdasági határidőnapló értelmezése. Időjósító – cartoon rajzolása. Napló vezetése javasasszony tevékenységéről. Önállóan interjú készítése és feldolgozása. Népszokások és hiedelmek dramatizálása kiscsoportokban. A témában megadott szempontok alapján interjú készítése. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyagok feldolgozása csoportmunkában. https://hu.museum-digital.de/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=85&tid=85&ver=standalone&exhibition_view= https://www.youtube.com/watch?v=p93PCS-Jfhk&t=115s https://www.youtube.com/watch?v=5KiZDUwanKc&t=21s</p>

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Társadalmi formák változása	Javasolt óraszám: 3(+3)
Tanulási eredmények	<p>Az önellátás és a gazdálkodás szükségességének és összefüggéseinek felismerése. Ok- okozati gondolkodás, elemzőképesség fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. A paraszti év.</p>		

<p>Nemek szerint munkamegosztás a ház körül és a földeken a négy évszakban. Betakarítás: aratás, szüret Önellátás a családokban ma. A témához kapcsolódó hiedelemvilág. A globalizáció hatása a magyarországi németek hagyományos életformájára.</p>	
Fogalmak	Gazdálkodás, tervezés, piac, értékesítés, értékvesztés, érdek.
Javasolt tevékenységek	<p>Aratókoszorú készítése. Egyedi szakácskönyv, receptfüzet összeállítása. Szüreti felvonulás dramatizálása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view A népi hiedelemvilág megjelenése a globalizáció korában – kutatómunka.</p>

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika	Javasolt óraszám: 5(+5)
Tanulási eredmények	<p>A hazai nemzetiségek jogai törvényi háttérnek ismerete, annak elemző szemlélete. A hazai németiség nemzetközi kapcsolatainak és szerepének ismerete, elemző bemutatása a múltban és jelenben. Felkészítés a népcsoport jövőképe alakításában való tudatos szerepvállalásra. Az ifjúsági szervezetek munkájának megismerése. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség múltjáról és jelenéről, az életmód, a kultúra és a politika témaköreinek vitás kérdéseiben. Az identitás tudatossá válásának fejlesztése. A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. A népcsoport helyzetének elemzése a történelem során és a mai helyzet kapcsán különböző adatok és ismeretforrások tükrében (népszámlálási adatok, sajtó, internet). A magyarországi németek jogai és kötelezettségei. Érdekképviselő, intézmények, szervezet. Választások. A magyarországi németek külföldi kapcsolatai. Egyesületek, civil szervezetek. Aktuális problémák: asszimiláció, nyelvhasználat, iskolarendszer, népszámlálási adatok.</p>		
Fogalmak	Törvény, autonómia, önkormányzatiság, közgyűlés, ifjúsági közösség, nemzetköziség.	

Javasolt tevékenységek	<p>Választások- domino. Népszámlálási adatok elemzése. Önállóan interjúk készítése és feldolgozása. A témában megadott szempontok alapján interjú készítése. Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>
-----------------------------------	---

Témakör	Politika és társadalom–Vándorlás és migráció	Javasolt óraszám: 4(4)
Tanulási eredmények	<p>A németek kitelepítésének és elhurcolásának történelmi háttere, annak okai és kihatása a népcsoport mai helyzetére: a téma objektív és elemző értékelése. Képi és szöveges források feldolgozása. Források elemzése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség múltjáról és jelenéről és a politika témaköreinek vitás kérdéseiben. A hazai németiség történelmének és jelenének feldolgozása értelmező forráselemzés során. Szemtanúk tudósításainak értelmezése. Történelmi összefüggések megértése. Az elhurcolás és kitelepítés. Források, történelmi írások elemzése során az ok-okozati viszonyok feltárása. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. A történelmi sorsfordulókkal és a nemzetiség mai helyzetére vonatkozó ismeretekkel kapcsolatos időbeli tájékozódás. A népcsoport helyzetének elemzése a történelem során és a mai helyzet kapcsán különböző adatok és ismeretforrások tükrében (népszámlálási adatok, sajtó, internet). Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása.</p>		
Fogalmak	Kitelepítés, elhurcolás, deportálás, vagyonek Kobzás, meghurcolás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Ok és okozati összefüggések feltárása emberi sorsok bemutatásán keresztül. Kortanúkkal interjúk készítése és feldolgozása. Önálló vélemény érvekkel történő alátámasztása. Naplóírás korhű források alapján. Dokumentumfilmek megtekintése. Kiállítások látogatása. Önálló kutatómunka: Malenkij robot, ill. Kitelepítési emlékművek az országban.</p>	

Témakör	Kulturális élet és média–A média társadalmi hatása	Javasolt óraszám: 1(+3)(+4)
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi német nemzetiség médiában való megjelenési formáinak megismerése. Mérlegelő gondolkodás, médiatudatosság fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A népcsoport intézményei, azok honlapjairól információk gyűjtése. Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően. Beszámoló a németiség kulturális és politikai eseményeiről. Interjúkészítés aktuális kérdésekről. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p>		
Fogalmak	Adásidő, nyomtatott sajtó, internetes portál.	
Javasolt tevékenységek	<p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Műsor, ill. médiaajánlás összeállítása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. https://www.sulinet.hu/oroksegtar/hu https://hu.museum-digital.org/index.php?t=collection http://lehrpfad.hu/</p>	

Témakör	Kulturális élet, média–Irodalom	Javasolt óraszám: 2(+3)
Tanulási eredmények	<p>Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése. A művek tartalmának párhuzamba állítása a népcsoport sorsfordulóival. Szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. A történelmi sorsfordulókkal és a nemzetiség mai helyzetére vonatkozó ismeretekkel kapcsolatos időbeli tájékozódás. Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően. A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Magyarországi német szerzők lírai és epikai művei témák szerint: haza, nyelvhasználat; a népcsoport sorsfordulópontjai, jövőkép</p>		

http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf

Fogalmak	Mondanivaló, identitás, sorsforduló, asszimiláció.
Javasolt tevékenységek	Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Magyarországi német irodalom vizsgálata haza, nyelvhasználat, nyelvvesztés, identitás, jövőkép szimbólumok tükrében.

Témakör	Német nyelv–A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	Javasolt óraszám: 3(+3)
Tanulási eredmények	Nyelvjárás, irodalmi nyelv közötti kapcsolat felismerése, értelmezése. A nyelvi identitás erősödése, írott és hallott szöveg értésének fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A német nyelv megjelenési formái: nyelvjárás és irodalmi nyelv, nyelvhasználat. A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése. A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. A tanulók ismerjék a nyelvtudásban és a népcsoporthoz való tartozásban rejlő lehetőségeket és ezzel kapcsolatos kötelességeiket. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. Összefüggő nyelvjárási szöveg átültetése az irodalmi német nyelvbe irányítással. Nyelvi változatok német nyelvterületeken és azok magyarországi megfelelői. A nyelv szerepe: anyanyelv, kétnyelvűség. A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése. Kétnyelvűség a családban, iskolarendszerben. Nyelvvesztés tematizálása irodalmi művekben.		
Fogalmak	Anyanyelv, másodnyelv, idegen nyelv, irodalmi nyelv, nyelvjárás, nyelvváltozat, kevert nyelvjárás, kiegyenlítődés.	
Javasolt tevékenységek	A nyelvjárások jövőjének kérdéséről beszélgetés: érvek-ellenérvek. A magyarországi német irodalom néhány művének értelmezése az „identitás”, „múlt-jövő” témakörökben. Hallás utáni szövegértés nyelvjárási szövegnél. Nyelvjárási szöveg transzformálása irodalmi nyelvre, néhány sajátosság, nyelvi jelenség magyarázata.	

Témakör	Projektmunka	Javasolt óraszám: 4(+4)
Tanulási eredmények	Önálló projektmunka elkészítése. Önálló projektprezentáció. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak		

megfelelően.

Egy szabadon választott téma feldolgozása önálló projekt formájában.

A projektkészítés lépéseinek elsajátítása, gyakorlása: szabad témaválasztás, projekt-előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás megjelölése, prezentáció.

Prezentációs technikák önálló kiválasztása és alkalmazása. Szakirodalom önálló feldolgozása, a jegyzetelés, lényegkiemelés alkalmazása.

A szakirodalmi hivatkozások jelölésének alkalmazása.

Fogalmak	Gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, lényegkiemelés, dokumentálás, prezentáció.
Javasolt tevékenységek	Önálló kutatómunka az érettségi vizsga témakörei kapcsán. Egy szabadon választott téma feldolgozása önálló projekt formájában.